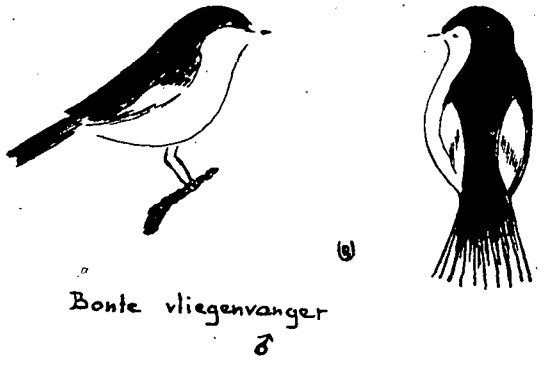
bv. door verplaatsing van grond, is mogelijk. Zo wordt voor Engeland, waar zij in sommige streken als een lastig onkruid optreedt, beweerd, dat zij daar met haver van buiten geïmporteerd is, terwijl voor een paar districten in Ierland, waar zij zich overigens in westelijke richting snel langs spoorbanen uitbreidt, transport over zee aangenomen wordt. Hoe men zich dat voorstelt, is mij echter niet duidelijk. Buiten Nederland komt de plant als indigene soort op het vasteland van Midden- en Zuid-Europa voor, maar ontbreekt in Noord-Europa en Griekenland; verder is zij bekend van Algiers en Tunis. Adventief verspreid wordt zij vermeld van Groot-Brittannië en Ierland, Scandinavië, de Westkust van Noord-Amerika, de Kaap en Nieuw-Zeeland. Zoals ik reeds zeide, had ik de muurzandkool in deze omgeving vóór 1946 nooit gezien. En in aanmerking genomen, dat zij met haar fraaie, vrij grote, gele bloemen een tamelijk opvallende verschijning is en ik in de jaren, dat ik hier woonde, de flora naar ik meende vrij goed had leren kennen, moet ik wel aannemen, dat de plant hier betrekkelijk kort geleden geïmmigreerd is. Maar waar vandaan? Beziet men kaartje II, dan blijkt, dat zij in de naaste omgeving van Deventer in de laatste tijd nergens vermeld werd; de beide stippen bij Deventer op dit kaartje betreffen mijn eigen vondsten van 1946 en later. De naastbij liggende vindplaatsen zijn Arnhem en Zwolle; de wijze, waarop de eventuele immigratie in deze streek plaats had, is derhalve voorlopig nog niet duidelijk.

Deventer, September 1950. *Dr H. R. Hoogenraad*

Vogels rondom de stad

door R. M. van Urk, Den Haag

De schrijver van het artikel in het Maartnummer van ons blad over de waterral heeft mij er toe verleid ook eens enkele vogelbevindingen op papier te zetten. Wij als stadsmensen klagen nogal eens en niet altijd ten onrechte, maar toch is er zelfs in de omtrek van een grote stad meer dan iets te beleven. In de eerste plaats dan iets over de waterral. Op 16 Januari van dit jaar ontdekte ik eveneens in de omgeving van Den Haag zo'n geheimzinnig dier, volkomen bij toeval overigens. Het was langs de Waalsdorperlaan tussen de Benoordenhoutseweg enerzijds en de Wassenaarseweg aan de andere kant. Plotseling klonk er geritsel langs de slootkant en vóór nog iets te ondernemen viel, zag ik daar de vogel in gebogen houding tegen de begroeide slootkant

rennen. Het was een prachtig gekleurd dier, de bovenzijde warm roodbruin gespikkeld en gemarmerd, herinnerend aan het bruine, afgevallen blad, de onderzijde staalblauw, als het oppervlak van de sloot in deze tijd van het jaar. De lange, rode, iets gebogen snavel sloot alle verwarring verder uit.
Hij heeft ook even gevlogen, laag over het water en was toen bijzonder duidelijk te zien. Vlak daarna was het uit. De waterral was en bleef weg. Ondanks de korte duur van de waarneming echter een bijzonder mooie ontmoeting.

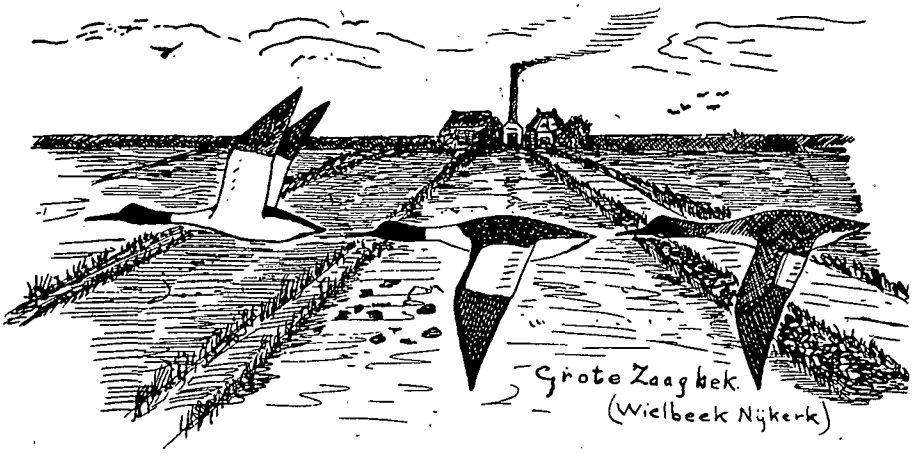
De volgende kennismaking is van een geheimzinniger soort en hier mag ik de hulp van de lezers wel inroepen, aangezien ik er zelf niet uit heb kunnen komen. Op het ogenblik bevindt zich bij Zorgvliet als erfenis uit de achter ons liggende bezettingsjaren een groot stuk open terrein. In de eerste jaren werd daar nog niet gegraven en er vertoonde zich een heel verrassende duinflora in ontwikkeling. De vogels beschouwden het terrein op hun wijze en gaven daar menigmaal op aardige wijze blijk van. De meest interessante gebeurtenis was wel de aanwezigheid op 16 Maart 1947 van twee onbekende vogels, die ik aanvankelijk voor grielen hield. Ik ben er nog niet zeker van, maar goed. Blijkbaar beschouwden die het als een prijzenswaardige vlakte of woestijn. Ze waren buitengewoon vlug ter been, renden door de lage begroeiing of over de open vlakte, waar ze dan weer halsreikend om zich heen keken. De vleugels kwamen er zelden aan te pas. Alleen in dringende gevallen scheen dat nodig te zijn en dat was niet zo heel gauw.

De eerste ogenblikken heb ik werkelijk getwijfeld en aan wulpen gedacht, in welk geval er al genoeg reden tot tevredenheid zou zijn. De nadere details vertelden echter wel anders. De zandkleurige bezoekers waren kleiner; ze leken zo ongeveer van kauw-grootte en toonden zich in ieder geval duidelijk kleiner dan de in de buurt aanwezige bonte kraaien. Bovendien ontbrak de lange, gebogen wulpensnavel en dan, wat een verschil in postuur, houdingen en manieren! Sluipen, laag over de grond vliegen, rennen en bij dat alles steeds op enige meters van elkaar verwijderd blijven, terwijl ze toch zo duidelijk bij elkaar hoorden. Verder waren ze volkomen zwijgzaam. Tot mijn spijt heb ik ze nooit weer op die plaats gezien, ondanks verscheidene pogingen. Mogelijk was een dergelijk „platgetreden" terrein hun te onrustig, misschien hadden ze ook helemaal geen plan om te blijven.

Tenslotte nog een waarneming op zangvogelgebied. Wie in de Scheveningse bosjes komt, ziet daar aan verschillende bomen keurige houten nestkastjes hangen. Kool- en pimpelmezen maken er dankbaar gebruik van, zoals we dagelijks kunnen constateren. Op 16 Mei 1948 kwam me tijdens een dergelijke tocht een geluid ter ore, dat ik niet direct thuis kon brengen. De vogel hield zich in de onmiddellijke omgeving van een kastje op. Misschien een zwartkopmees of -tuinfluiter; er schemerde nl. zoiets als een zwarte kop door het loof. De volgende ogenblikken vertoonden heel wat anders: een zwart en wit gekleurd vogeltje, dat niet minder dan een mannelijke bonte vliegenvanger bleek te wezen.

Het duurde niet lang of de vogel vloog recht op het kastje af en verdween na een kleine aarzeling door de opening om enkele seconden later weer in de bomen te zweven.
Anderhalf tot twee weken nadien kon ik ter plaatse waarnemingen verrichten en telkens was de vogel present. Hoe echter dit vermeende broedgeval is

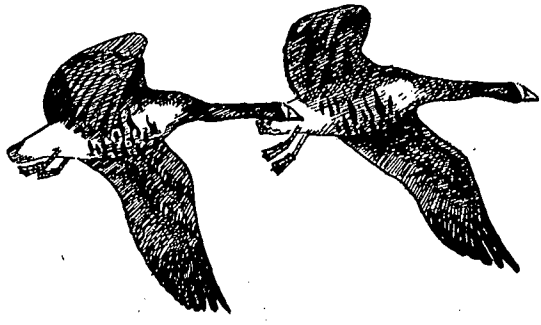
afgelopen kan ik niet meedelen. Op een dag was het mannetje verdwenen, zonder dat ik ook maar iets van het wijfje of van jonge vogels gezien had.

November langs het IJsselmeer

Met tekeningen van de schrijver

Voor de geregelde bezoeker van de kusten van onze „binnenzee" blijkt November een maand te zijn met aflopende vogeltrek. Vogeltrek is mooi waar te nemen op geschikte dagen vanaf het begin van October. Na de 10e November is de trek van grote en kleine vogels voorbij. Enkele nakomers zijn er echter nog wel aan te treffen. Om die te zien te krijgen moeten we de tandzaadwildernis in. Daar vinden we, behalve de overal aanwezige watersnippen, nog heel wat kleine zaadeters, die weinig haast maken. Vink, keep, groenling, rietgors, zelfs sijsjes vinden er nog iets van hun gading. Op erg „vette" plaatsen kunnen we deze vogels dagelijks ontmoeten, totdat de vorst invalt. Dergelijke plaatsen vinden we bv. bij Huizen, oostelijk van de Eemmond en bij Nijkerkerhaven.
Typische Novembervogels op deze terreinen, die we op dagen met helder weer en zachte Zuidenwind heel veel tegenkomen, zijn: frater, sneeuwgors, barmsijs, putter en kneu. Dit zijn echte onkruidklanten. Distel, klis, melde

Kolganzen